

**ANALIZA ZAGROŻEŃ
W TYM IDENTYFIKACJA MIEJSC, W
KTÓRYCH WYSTĘPUJE ZAGROŻENIE
DLA BEZPIECZEŃSTWA OSÓB
WYKORZYSTUJĄCYCH OBSZAR
WODNY DO PŁYWANIA, KĄPANIA SIĘ,
UPRAWIANIA SPORTU LUB REKREACJI
W GMINIE ŻYRAKÓW**

**SPORZĄDZONA ZGODNIE Z USTAWĄ
Z DNIA 18 SIERPANIA 2011 ROKU
O BEZPIECZEŃSTWIE OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH NA
OBSZARACH WODNYCH**

*Projekt: Zespół Analiz Zagrożeń Wodnego Ochotniczego Pogotowia
Ratunkowego Rzeczypospolitej Polskiej*

SPIS TREŚCI

- I. Cel i podstawy prawne opracowania**
- II. Zagrożenia dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji**
- III. Identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji**
- IV. Oznakowanie miejsc niebezpiecznych na obszarach wodnych**
- V. Nadzór, we współpracy z policją i podmiotami ratowniczymi miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli**
- VI. Uświadamianie zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzenie akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej**
- VII. Informowanie i ostrzeganie o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób na obszarach wodnych**
- VIII. Zapewnienie warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarach wodnych, w tym siły i środki, które mogą być wykorzystane dla ograniczania zagrożeń oraz do akcji ratowniczych**
- IX. Zagrożenie powodzią**
  - X. Sygnatariusze programu realizacji działań na rzecz bezpieczeństwa na akwenach Gminy Żyraków**

I. Cel i podstawy prawne opracowania

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie analizy zagrożeń dla osób przebywających na wodach Gminy Żyraków oraz określenie programu ograniczania zagrożeń, prowadzenia akcji ratowniczych i koordynacji działań służących poprawie bezpieczeństwa.

Zgodnie z art. 4 Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na dokonaniu, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1 tejże ustawy, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Za zapewnienie bezpieczeństwa, o którym mowa powyżej, odpowiada:

- 1) na terenie parku narodowego lub krajobrazowego – dyrektor parku,
- 2) na terenie, na którym prowadzona jest działalność w zakresie sportu lub rekreacji – osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność w tym zakresie,
- 3) na pozostałym obszarze – właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) – zwani dalej „zarządzającym obszarem wodnym”.

Na terenie Gminy Żyraków występują następujące formy ochrony przyrody¹:

obszar chronionego krajobrazu

- Przecławski: 1362.0 ha
- Jastrząbsko-Żdźarski (woj. podkarpackie): 247.0 ha

specjalny obszar ochrony (SOO)

- Dolna Wisłoka z Dopływami: 41.0 ha

Brak jest parków narodowych lub krajobrazowych, na terenie których za

---

¹<https://ongeo.pl/geoportel/gmina-zyrakow/ochrona-przyrody>

bezpieczeństwo na wodach nie odpowiada Wójt Gminy Żyraków.

Zadania, o których powyżej mowa, wykonywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na obszarze, o którym mowa w pkt 3, należą do zadań własnych gminy; są finansowane ze środków własnych gminy oraz dotacji. Planowane zamierzenia będą realizowane przez szereg kolejnych lat.

Urząd Miasta i Gminy - siedziba Wójta²

Zgodnie z wymaganiami ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych Wójt Gminy Żyraków prowadzi współpracę z podmiotami uprawnionymi do wykonywania ratownictwa wodnego, aktualnie z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym Rzeczypospolitej Polskiej³. Jako podmiot zarządzający pozostałymi obszarami wodnymi, zobowiązany do organizowania i

²<https://gminazyrakow.pl/2021/12/02/wyremontowany-budynek-urzedu-gminy-w-zyrakowie/>

³ podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego decyzją MSW Nr 42/2014 z 15 maja 2014 oraz wpisany do rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne

finansowania działań ratowniczych, w razie potrzeby zleca, w drodze umowy, organizowanie, kierowanie i koordynowanie działań ratowniczych podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego. W uzasadnionych przypadkach udziela również dotacji z budżetu gminy na wykonywanie tych zadań.

Powierzenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz wspieranie dotacjami celowymi przynosi pozytywne efekty w dziedzinie poprawy bezpieczeństwa i jest zgodne z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podstawami prawnymi dokumentu są⁴:

A) ustawy:

1. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. 2011 nr 208 poz. 1240 z późn. zm.) ;
2. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz.U. 2017 poz. 1566 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 1990 nr 30 poz. 179 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. 1991 nr 88 poz. 400 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz.U. 2021 poz. 2490)
6. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz.U. 2001 nr 5 poz. 43 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. 1989 nr 20 poz. 104 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. 2002

---

⁴ Ze względu na stosunkowo częste zmiany podano wyłącznie adres początkowy aktu prawnego, bez uwzględniania adresu tekstu jednolitego

- nr 62 poz. 558 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. 2006 nr 191 poz. 1410 z późn. zm.)
  10. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2007 nr 89 poz. 590 z późn. zm.)
  11. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2011 nr 112 poz. 654 z późn. zm.)
  12. Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego (Dz.U. 2013 poz. 1635 z późn. zm.)

B) rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczania obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych i flag (Dz.U. 2012 poz. 286)
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie centralnego punktu systemu powiadamiania ratunkowego oraz punktów centralnych służb (Dz.U. 2015 poz. 2356)

C) inne akty prawne:

1. Program Ratownictwa i Ochrony Ludności na lata 2014–2020 (Załącznik do uchwały nr 59/2014 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r)
2. Plan Zarządzania Kryzysowego Województwa Podkarpackiego
3. Statut Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego Rzeczypospolitej Polskiej
4. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Żyraków na lata 2017-2021 z perspektywą do roku 2025
5. Nazewnictwo geograficzne Polski. Tom I Hydronimy

II. Zagrożenia dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji

Na wodach Gminy Żyraków i przyległych, wykorzystywanych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji udostępnionych do turystyki i rekreacji, występują zagrożenia dla osób korzystających z kąpiei, poruszających się na spręcie pływającym oraz osób uprawiających turystykę, wędkarstwo i sporty zimowe w okresie zlodzenia. Zagrożenia obejmują także osoby nurkujące z użyciem aparatów tlenowych oraz osób dokonujących nielegalnych połowów ryb.

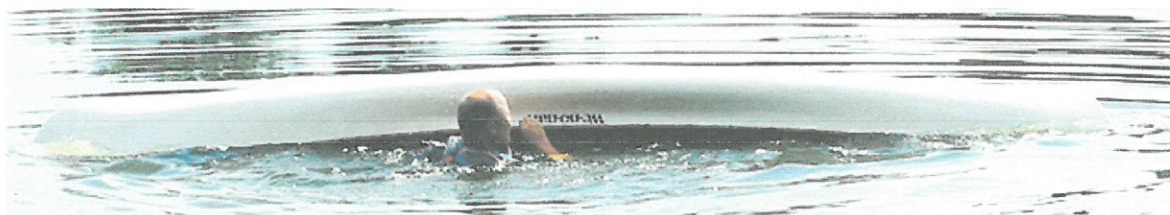
Zagrożenia dla osób kąpiących się wynikają m.in. z:

- braku lub słabej umiejętności pływania, niewłaściwej oceny tych umiejętności bądź złego stanu zdrowia,
- korzystania z miejsc nie przystosowanych do kąpiei - wpływania w strefy porośnięte roślinnością wodną lub w miejsca bagniste, wykonywania skoków do wody bez znajomości głębokości i występowania obiektów zanurzonych,
- odbywania kąpiei w stanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- odbywania kąpiei przy niesprzyjających warunkach pogodowych (np. silne falowanie, niska temperatura wody, wyładowania atmosferyczne),
- możliwości kolizji z jednostkami pływającymi,
- braku ratowników wodnych nadzorujących miejsca niebezpieczne,

Zagrożenia dla osób poruszających się jednostkami pływającymi wynikają m.in. z:

- niedostatecznych umiejętności sterowania jednostką, wykonywania ryzykownych manewrów, niedostosowania takielunku statków żaglowych do aktualnych warunków pogodowych,
- słabej wiedzy na temat batymetrii akwenu,
- występowania nieoznaczonych miejsc niebezpiecznych dla żeglugi – mielizn i przedmiotów zanurzonych, w tym wbitych w dno kołków służących do rozpinania sieci rybackich bądź cumowania łodzi wędkarskich,
- złego stanu zdrowia osoby sterującej jednostką bądź pozostawiania tej osoby pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- niekorzystnych warunków pogodowych (szkwałów, silnego falowania, wyładowań atmosferycznych),

- braku odpowiednich środków bezpieczeństwa, w szczególności indywidualnych środków wypornościowych: kamizelek ratunkowych lub asekuracyjnych, a w przypadku większych jednostek – także kół ratunkowych i gaśnic,
- wydłużenia czasu dotarcia ratowników do miejsca, w którym nastąpiło niebezpieczne zdarzenie, jeśli wystąpiło ono w znacznej odległości od miejsca stacjonowania jednostek ratowniczych bądź miejsc dogodnych do wodowania sprzętu,
- w przypadku wywrócenia się sprzętu pływającego – zagrożenia analogiczne jak dla osób kąpiących się.

Zagrożenia dla osób przebywających na lodzie wynikają m.in. z:

- braku wiedzy na temat aktualnej grubości lodu umożliwiającego bezpieczne uprawianie turystyki, wędkarstwa i sportów zimowych,
- braku wiedzy na temat zróżnicowania grubości lodu w różnych częściach zbiornika,
- załamania się pokrywy lodowej pod ciężarem osoby wchodzącej na zbyt cienki lód, w szczególności w rejonach dopływu i odpływu wód powierzchniowych oraz obszarów źródliskowych; zagrożenie to dotyczy również żeglarzy lodowych,
- załamania się pokrywy lodowej po wjeździe na lód, wbrew obowiązującym zakazom, samochodem lub ciągnikiem,
- w przypadku wpadnięcia do wody - braku lub słabej umiejętności pływania, szoku termicznego, szybkiego wychłodzenia organizmu, braku sprzętu asekuracyjnego i umożliwiającego wyjście na lód,
- niewłaściwego dla warunków pogodowych ubrania, skutkującego wyziębieniem organizmu, możliwością powstawania odmrożeń lub zamarznięcia, zwłaszcza w sytuacji pozostawania pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

Ostrożnie na lodzie!⁵

Zagrożenia dla osób nurkujących z użyciem aparatów tlenowych wynikają m.in. z:

- niedostatecznych kwalifikacji i praktyki nurkowej,
- nieprawidłowej oceny warunków wpływających na bezpieczeństwo nurkowania, w tym widoczności pod wodą,
- niewłaściwego przygotowania planu nurkowania (m.in. sposobu porozumiewania się uczestników nurkowania oraz procedury ratunkowo-ewakuacyjnej w przypadku wystąpienia zagrożenia dla ich bezpieczeństwa,
- niewłaściwego stanu technicznego bądź sprawdzenia sprzętu, który ma być używany do nurkowania,
- złego stanu zdrowia osób nurkujących bądź uprawiania płetwonurkowania po użyciu alkoholu, substancji psychotropowych lub środków odurzających,
- przekraczania maksymalnej głębokości nurkowania wynikającej z posiadanych kwalifikacji
- braku sprzętu medycznego, w tym tlenowego zestawu ratunkowego, lub środków łączności umożliwiających wezwanie służb ratowniczych,
- występowania w wodzie obiektów zagrażających unieruchomieniu płetwonurka pod wodą, w szczególności zatopionych sieci rybackich.

⁵ Foto: <https://zulawytv.pl/9409/wypadek-na-lodzie-szkolenie-policjantow-z-krynicy-morskiej-zobacz-film>

Płetwonurkowanie powinno być bezpieczne!⁶

Potencjalnym zagrożeniem dla osób przebywających na wodach mogą być także:

- pożary trzciniowisk i roślinności przybrzeżnej, w tym także lasów, na brzegach jezior i rzek, oraz pożary na jednostkach pływających.

W ostatnich latach zagrożenie stanowiły ponadto skażenia wody w wyniku poważnych awarii (przedostania się do wód substancji niebezpiecznych, np. w wyniku katastrof komunikacyjnych i dopływu skażeń do systemu kanalizacji deszczowej) jak też wynikłych na skutek korzystnej dla rozwoju mikroorganizmów warunków atmosferycznych i hydrologicznych (wysoka temperatura, brak wiatru i falowania, a co za tym idzie wymiany wód) - wymienić tu można:

---

⁶ Foto:

<https://www.bestdivers.pl/dlaczego-my-o-bestdivers/publikacje-w-mediach/scenariusze-wypadkowe-prace-uczestnikow-kursu-rescue-diver/>

- sinice - nie zakażają bezpośrednio, jednakże kontakt z nimi może być śmiertelny w skutkach przez toksyny, które wytwarzają; mowa tu o endotoksynie, która powoduje podrażnienie skóry i błon śluzowych a przy połknięciu może wywołać klasyczne objawy zatrucia pokarmowego, hepatotoksynie uszkadzającej wątrobę oraz część związków produkowanych przez sinice które mogą również wpłynąć na działanie nerek; najgroźniejsze są neurotoksyny, które zaburzają pracę układu nerwowego - mogą utrudnić oddychanie, spowodować drgawki lub silne skurcze mięśni, co w wodzie może doprowadzić do tragedii;

Sinice⁷

- bakterie coli - bakterie *Escherichia coli* stanowią część naturalnej flory bakteryjnej jelit, o ile jednak nie wyrządzają tam żadnej krzywdy, o tyle ich obecność w innych częściach ciała jest szkodliwa; *E. coli* po przedostaniu się do żołądka, mogą powodować silne zatrucia; wniknięcie do układu moczowego powoduje ostre infekcje. Z kolei zakażenie otwartych ran może spowodować trudno gojące się ropnie.

⁷ Foto: <https://gemini.pl/poradnik/zdrowie/sinice-a-zakaz-kapieli/>

- gronkowiec złocisty - jedna z najbardziej rozpowszechnionych bakterii chorobotwórczych, podobnie do *Escherichia coli* może powodować różne dolegliwości w zależności od miejsca, które zostanie nim zakażone; szczególnie niebezpieczny dla osób, które mają na skórze otarcia lub poważniejsze rany; zakażenie może prowadzić do powstania czyraków i ropni; gronkowiec jest również odpowiedzialny za zapalenie spojówek i jęczmienie. Bardzo zjadliwe gronkowce produkują natomiast toksyny, które mogą prowadzić do groźnych zatruć, a nawet wstrząsu.

Gronkowiec złocisty - objawy⁸

- grzybica - wysoka temperatura sprzyja rozwojowi grzybów, występujących nie tylko na basenach, lecz także na wszelkiego rodzaju drewnianych pomostach i molach.

Stanowiące zagrożenie dla wszystkich osób wykorzystujących zbiorniki wodne zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez działalność antropogeniczną na terenie zlewni, głównie rolnictwo. Do głównych zagrożeń zasobów w tym zakresie można zaliczyć:

- _ emisję ścieków komunalnych;
- _ odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- _ spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów

⁸ Foto Adobe Stock

naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja. Mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieuszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne. Ponadto zagrożeniem może być również eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków, z których niedostatecznie oczyszczone ścieki bytowe mogą bez kontroli być wprowadzane do gruntu, zanieczyszczając wody podziemne.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników.

Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca

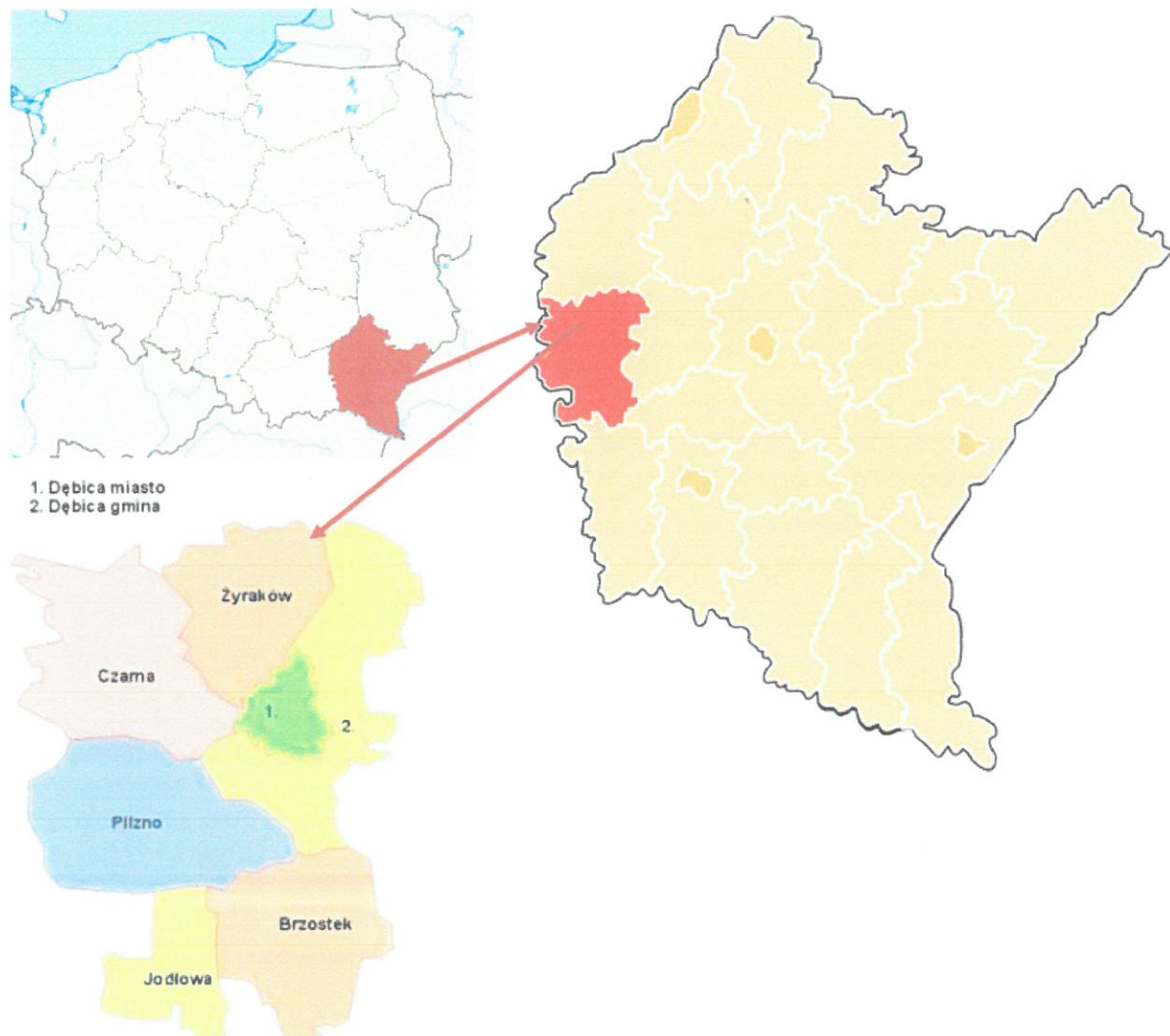

spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych wpływa również sposób użytkowania urządzeń melioracyjnych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji, kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

III. Identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji

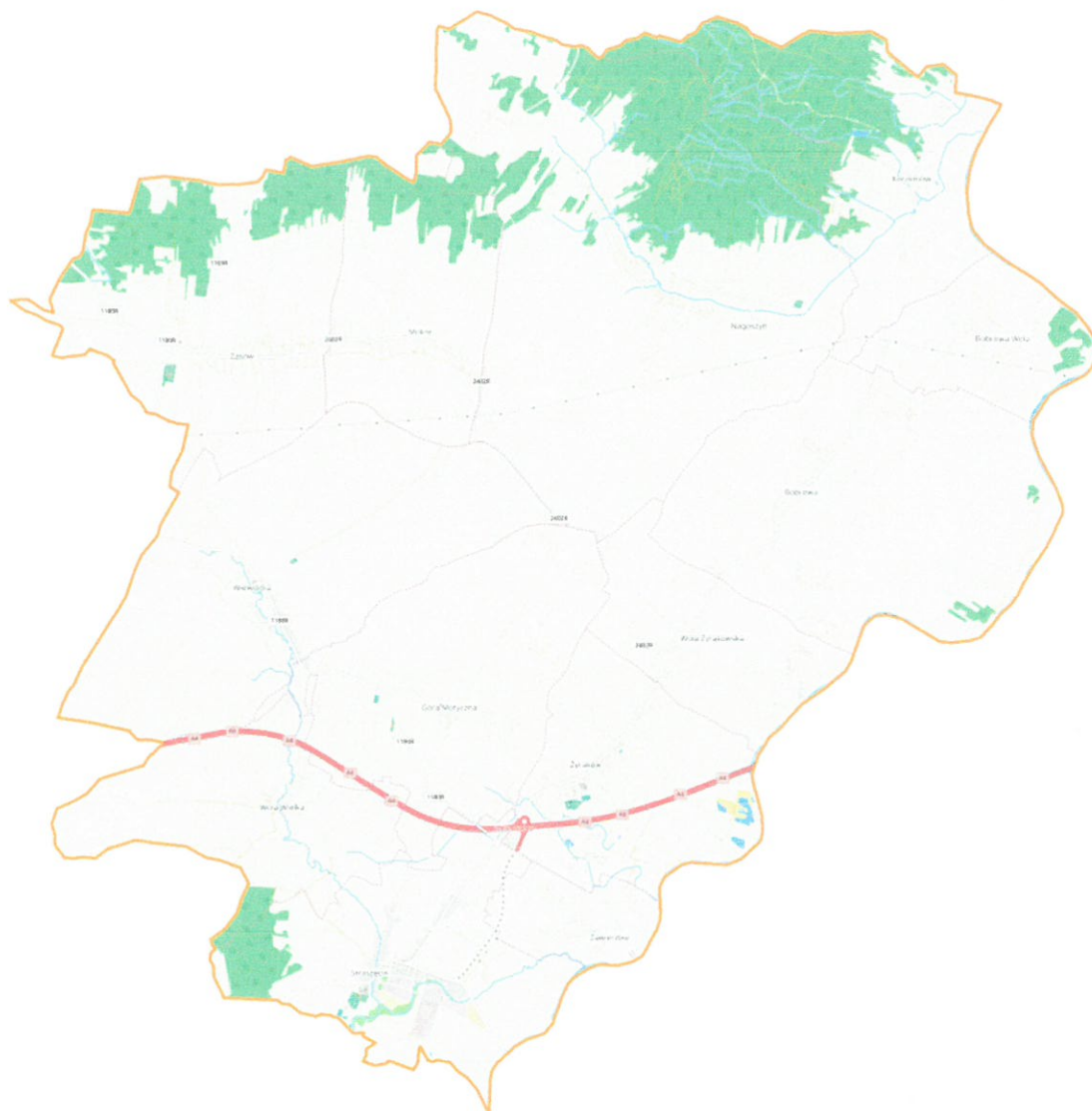
Gmina Żyraków położona jest w województwie podkarpackim, w powiecie dębickim. Gmina stanowi 14,21 % powierzchni powiatu dębickiego. Od wschodu granice naturalną z miastem Dębica i gminą Dębica stanowi rzeka Wisłoka.

Gmina na tle powiatu, województwa i Polski⁹

⁹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Żyraków>,
https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=10&id_p=214&id_g=1659

Gmina Żyraków¹⁰

Pod względem geograficznym zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym J. Kondrackiego „Geografia regionalna Polski” gmina Żyraków położona jest w obrębie prowincji Karpaty i Podkarpacie, podprowincji Północne Podkarpacie, na styku makroregionów Kotliny Sandomierskiej i Pogórza Karpackiego w mezoregionie Dolina Dolnej Wisłoki, które charakteryzują się odmiennymi typami rzeźby terenu.

¹⁰https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%BByrak%C3%B3w_%28gmina%29

Gmina Żyraków dzieli się na 2 części o zróżnicowanej rzeźbie terenu:

- część północno-zachodnia położona w obrębie Wysoczyzny Tarnowskiej o charakterze rozległej, lekko falistej równiny,
- część południowo-wschodnia położona w Dolinie Dolnej Wisłoki.

Dolina Wisłoki obejmująca 1/3 powierzchni gminy Żyraków nadała swoisty wygląd i budowę sąsiadującym z gminą Żyraków terenom wchodzącym w skład gminy Dębica, miasta Dębicy, części gminy Przeclaw. Tereny te zajmują dwie terasy nadzalewowe i terasę zalewową rzeki Wisłoki.

Najniższy punkt w gminie znajduje się na północy gminy w rejonie Korzeniowa około 173,4 m n.p.m., a najwyższy 246,2 m n.p.m. wzgórze w Zasowie, gdzie zlokalizowano zbiornik wyrównawczy ujęcia wody w Nagoszynie.

Pod względem hydrogeologicznym gmina Żyraków położona jest w regionie przedkarpackim (XIII) makroregionu południowego.

Gmina prawie w całości odwadniana jest przez cieki powierzchniowe stanowiące lewobrzeżne dopływy rzeki Wisłoki, która przepływa na odcinku 19 km wzdłuż południowo-wschodniej granicy gminy. Rzeka Wisłoka (ciek II rzędu od długości 163,6km) uchodzi do rzeki Wisły w 226,8 km jej biegu. Wisłoka bierze początek w Beskidzie Niskim zbudowanym z utworów fliszowych, na wysokości 600 m n.p.m. W górnym biegu przepływa Pogórze Jasielskie i Kotlinę Jasielsko-Krośnieńską. Poniżej Jasła opuszcza kotlinę i aż do Pilzna przepływa Pogórze: Strzyżowskie i Ciężkowickie. Szerokość doliny Wisłoki sięga 2 km, a jej dno wypełniają mady, piaski i żwiry rzeczne.

Pozostała część dorzecza zbudowana jest z piaskowców i iłów trzeciorzędowych. Poniżej miejscowości Łabuzie na wschód od Pilzna, lewobrzeżna zlewnia Wisłoki, na której zlokalizowana jest gmina Żyraków, staje się fragmentem Kotliny Sandomierskiej. Szerokość doliny Wisłoki na terenie Kotliny Sandomierskiej wynosi około 5km. Powierzchnia całej zlewni Wisłoki wynosi 4110,2 km².

Lewobrzeżnymi większymi dopływami Wisłoki na terenie gminy Żyraków są: Grabinka, potok wypływający spod Nagoszyna zwany Pastyrniak, potok Wolica, potok Bobrowski.

Na terenie gminy występuje szereg naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych.

Większość z nich ma niewielkie rozmiary i pojemność. Położone są one w naturalnych zagłębieniach terenu, zasilane są bezpośrednio wodami opadowymi. Powierzchnia tych stawów nie przekracza w większości kilku arów, rzadko kilkunastu. Do większych stawów należą zbiorniki wodne znajdujące się na terenie parków podworskich (Korzeniów, Zasów) oraz zbiorniki powstałe w wyrobiskach poźwirowych.

Rzeka Wisłoka podzielona została na 8 jednolitych części wód reprezentujących 4 typy abiotyczne cieków.

Wisłoka na odcinku od źródeł do potoku Reszówka ma cechy potoku fliszowego (typ 12) i wraz z potokami Ryjak, Zawoja, Jasionka, Świerzówka i Reszówka została włączona do JCWP Wisłoka do Reszówki (PLRW2000122181334 – naturalna JCWP, monitorowana przez WIOŚ w Rzeszowie w m. Świątkowa Wisłoka na odcinku poniżej rzeki Ropa do potoku Chotowskiego, płynie jako średnia rzeka wyżynna wschodnia (typ 15) i na tym odcinku została wydzielona jako JCWP Wisłoka od Ropy do Potoku Chotowskiego (PLRW200015218719 – silnie zmieniona JCWP, monitorowana przez WIOŚ w Rzeszowie w m. Pilzno. Poniżej potoku Chotowskiego do ujścia do Wisły, Wisłoka płynie jako rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta (typ 19) i na tym odcinku została podzielona na 3 jednolite części wód: JCWP Wisłoka od Potoku Chotowskiego do Rzeki (PLRW200019218771 – silnie zmieniona JCWP, monitorowana przez WIOŚ w Rzeszowie w m. Podgrodzie (monitoring przydatności wód do spożycia) i w m. Kozłów.

Grabinka jest potokiem nizinnym piaszczystym (typ 17) o długości ok. 32,9 km i o powierzchni zlewni ok. 219 km². Źródła potoku znajdują się na terenie województwa małopolskiego w rejonie wsi Pawężów. Grabinka (zwana także Czarną Tarnowską) wraz z potokami Jabłoniec, Jastrząbka, Dopływ z Woli Rzędzińskiej, Jasionna, Borowa i Wiewiórczanka została włączona do JCWP Grabinka PLRW200017218769 – silnie zmieniona JCWP, monitorowana przez WIOŚ w Rzeszowie (w m. Dębica).

Gmina posiada 124 561 m rowów melioracyjnych, a obszar zmeliorowany to 4 274,39 ha (w tym obszar zdrenowany wynosi 345,96 ha).

Ośrodek Rekreacyjno - Sportowy „Borowiec” w Straszęcinie, położony nad

zalewem we wsi Straszecin, oddalonej 3 km od Dębicy, posiada kompleksową bazę sportową, w skład której wchodzi m. in. basen kryty i zalew wodny z plażą i możliwością wypożyczenia sprzętu pływającego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami dla funkcjonującego Ośrodka winna być sporządzona odrębna Analiza zagrożeń na wyznaczonych obszarach wodnych.

W okolicach Zasowa, Korzeniowa i Nagoszyna znajdują się kompleksy leśne ze stawami rybnymi.

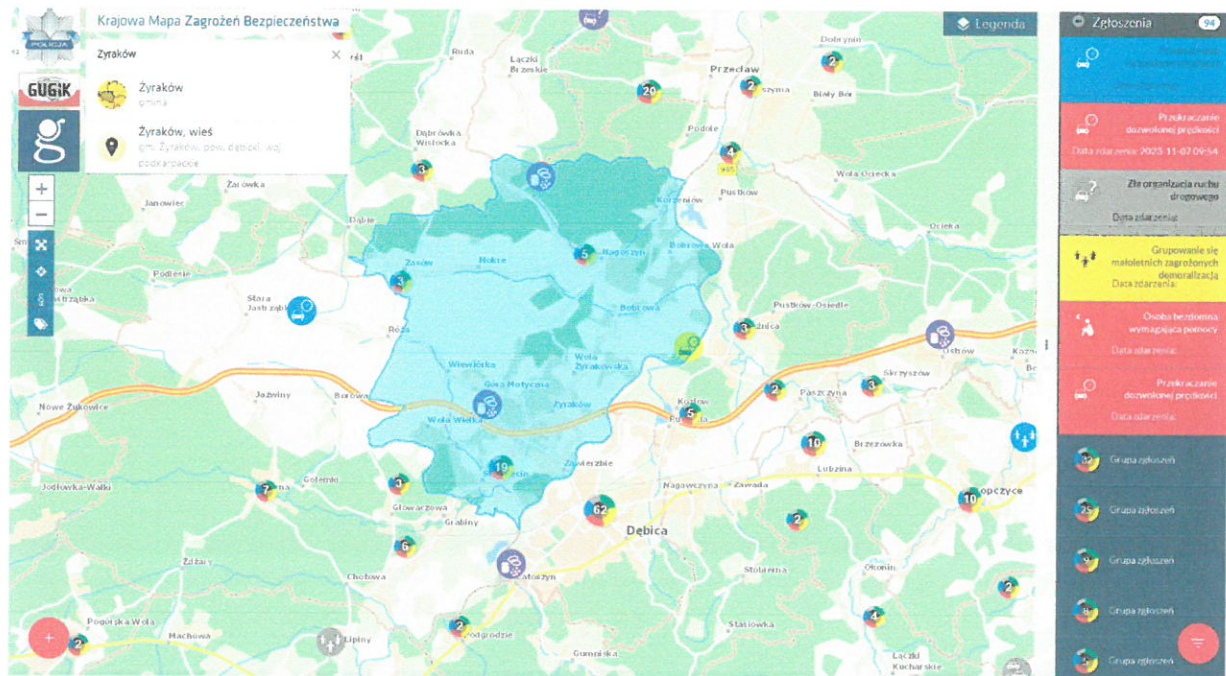
Dotychczas nie ujawniono miejsc, w których ewidentnie występują zagrożenia dla osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji. Jest to przedmiotem postępowania w zakresie permanentnej aktualizacji niniejszej analizy poprzez obserwacje oraz wnioski podmiotów realizujących zadania ratownicze na terenie gminy.

IV. Oznakowanie miejsc niebezpiecznych na obszarach wodnych

Na podstawie statystyk na terenie Gminy Żyraków nie ustalono miejsc niebezpiecznych na akwenach.

Również Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa prowadzona przez jednostki policji nie zawiera Czarnych Punktów związanych z obszarami wodnymi na analizowanych terenach

Gmina Żyraków na Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa¹¹

Przesłanki do dodatkowego oznakowania ujawnionych miejsc niebezpiecznych oraz stawiania znaków zakazu lub informacyjnych określonych właściwym

¹¹ <https://mapy.geoportal.gov.pl/iMapLite/KMZBPublic.html>

rozporządzeniem MSW zostaną ujawnione po konsultacji z właściwą jednostką policji, prowadzącą czynności dotyczące wypadków w takich miejscach.

Urząd Gminy Żyraków:

W razie ujawnienia niebezpieczeństwa zdarzeń podtopień i utonięć w miejscach niestrzeżonych:

- wprowadzenie zakazu kąpieli w miejscach szczególnie niebezpiecznych wraz z wprowadzeniem stosownego oznakowania.

A-1

A-2

A-3

A-4

A-5

A-6

A-7

A-8

Urzędowe znaki zakazów¹²

¹² Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczania obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych i flag

V. Nadzór, we współpracy z policją i podmiotami ratowniczymi miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli

Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Rzeczypospolitej Polskiej:

WOPR RP obsługuje poprzez Centrum Powiadamiania i Koordynacji Ratownictwa Wodnego¹³ na całym terenie gminy całodobowy i całoroczny bezpłatny telefon alarmowy 984, przyjmując zgłoszenia o wszelkich niebezpiecznych zdarzeniach na akwenach oraz reagując na nie poprzez rozpoczynanie i koordynowanie akcji ratowniczych z wykorzystaniem własnych Grup Interwencyjnych oraz innych podmiotów ratowniczych.

Policja w Gminie Żyraków:

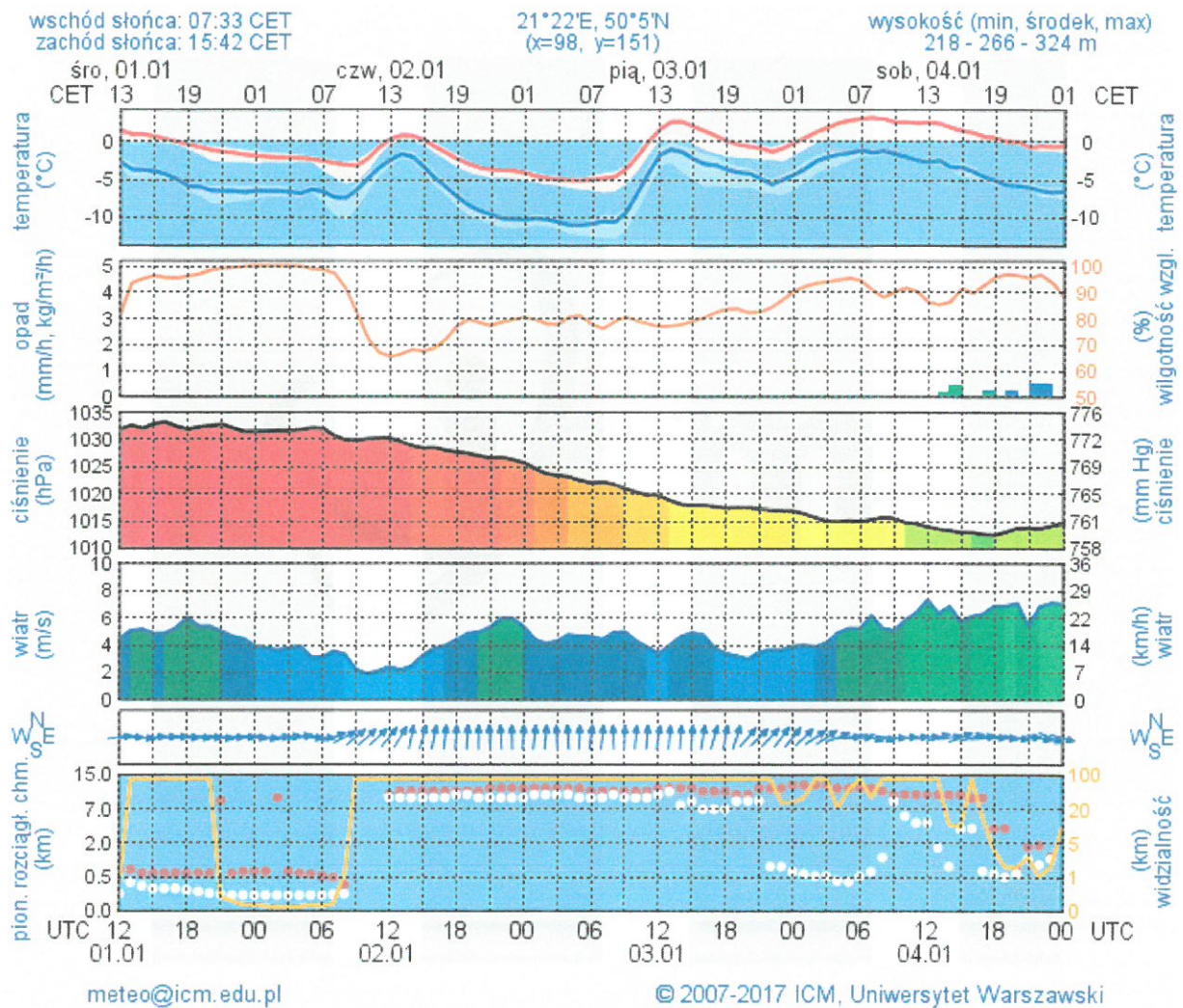
- w okresie od maja do listopada - służby z wykorzystaniem radiowozów oznakowanych w rejonie obszarów wodnych gminy. Nasilenie służb w miesiącach

¹³ Gdynia, aleja Jana Pawła II 9, całodobowy telefon alarmowy 984

VII. Informowanie i ostrzeżenie o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób na obszarach wodnych

Urząd Gminy Żyraków na stronach internetowych zamieści odnośnik do strony z komunikatami o aktualnych warunkach pogodowych w regionie.

Przykładowa prognoza meteo dla Gminy Żyraków¹⁴

¹⁴<https://m.meteo.pl/zyrakow/60>

OSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE¹⁵

3 stopień

Przewiduje się wystąpienie groźnych zjawisk meteorologicznych powodujących bardzo duże szkody lub szkody o rozmiarach katastrof oraz zagrożenie życia. Groźne zjawiska meteorologiczne lub skutki ich wystąpienia uniemożliwią prowadzenie działalności. Bądź przygotowany na znaczące zakłócenia w codziennym funkcjonowaniu. Zalecana najwyższa ostrożność, konieczność częstego śledzenia komunikatów i rozwoju sytuacji pogodowej. Przestrzegaj wszystkich zaleceń wydanych przez służby ratownicze w sytuacji zagrożenia. Dostosuj swoje plany do warunków pogodowych.

2 stopień

Przewiduje się wystąpienie niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych powodujących duże straty materialne oraz zagrożenie zdrowia i życia. Niebezpieczne zjawiska lub skutki ich wystąpienia w silnym stopniu ograniczają prowadzenie działalności. Spodziewaj się zakłóceń w codziennym funkcjonowaniu. Zalecana duża ostrożność, potrzeba śledzenia komunikatów i rozwoju sytuacji pogodowej. Przestrzegaj wszystkich zaleceń wydanych przez służby ratownicze w sytuacji zagrożenia. Dostosuj swoje plany do warunków pogodowych.

1 stopień

Przewiduje się warunki sprzyjające wystąpieniu niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych, które mogą powodować straty materialne oraz zagrożenie zdrowia i życia. Prowadzenie działalności w warunkach narażenia na działanie tych czynników jest utrudnione i niebezpieczne. Spodziewaj się utrudnień wynikających z prowadzenia działań w obszarze występowania zagrożenia, w tym opóźnień spowodowanych utrudnieniami w ruchu drogowym, zakłóceń w przebiegu imprez plenerowych lub możliwość ich odwołania. Zalecana ostrożność, potrzeba śledzenia komunikatów i rozwoju sytuacji pogodowej.

---

¹⁵ <http://aplikacjameteo.imgw.pl/informacje-i-pomoc/ostrzezenia/stopnie-ostrzezen-i-tresc-komunikatow/>

BRAK OSTRZEŻEŃ

Nie prognozuje się zagrożeń pogodowych mających istotny wpływ na życie codzienne.

Ostrzeżenie meteorologiczne – specjalny rodzaj informacji o występowaniu wyjątkowo niebezpiecznego zjawiska pogodowego, zagrażającego zdrowiu lub życiu ludzkiemu. Wydanie ostrzeżenia meteorologicznego mobilizuje centra zarządzania kryzysowego oraz inne służby do zwiększonej gotowości w stanie zagrożenia oraz umożliwia podjęcie działań, służących zabezpieczeniu społeczeństwa oraz infrastruktury.

Komunikat meteorologiczny – rodzaj informacji uzupełniającej, przesyłanej w okresie obowiązywania ostrzeżenia. Celem komunikatu meteorologicznego jest przekazywanie wiedzy o aktualnym stanie pogody i prognozowanym rozwoju sytuacji nad danym terenem

VIII. Zapewnienie warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarach wodnych, w tym siły i środki, które mogą być wykorzystane dla ograniczania zagrożeń oraz do akcji ratowniczych

- Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Rzeczypospolitej Polskiej - WOPR RP - dysponuje:
  - ratownikiem dyżurnym, przyjmującym zgłoszenia dotyczące wypadków na akwenach i koordynującym działania ratownicze w Centrum Powiadamiania i Koordynacji Ratownictwa Wodnego 984, działającym całodobowo przez cały rok - numer alarmowy 984;,
  - mobilną Grupą Interwencyjną, złożoną z ratowników ochotników;
  - Drużyną WOPR RP przy OSP na terenie gminy (w organizacji), złożoną z ratowników ochotników,
  - 3 skuterami wodnymi z platformami ratowniczymi;
  - 4 przyczepami do transportu łodzi i skuterów,
  - Zestawami ratownictwa medycznego: R-1 i R-0;
  - Zestawami do likwidacji rozlewów chemicznych, w tym ropopochodnych.
    - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
  - pletwonurkowie posiadający uprawnienia MSWiA do prowadzenia prac podwodnych – w tym posiadający uprawnienia do kierowania pracami podwodnymi,
    - OSP na terenie gminy
  - ochotnicy na terenie Gminy Żyraków
    - Urząd Gminy Żyraków
  - system łączności bezprzewodowej
    - Kontakty alarmowe
      1. Centrum Powiadamiania i Koordynacji Ratownictwa Wodnego numer alarmowy 984;
      2. Ogólnopolski numer alarmowy 112;
      3. Państwowa Straż Rybacka 583020725; 600437413

IX. Zagrożenie powodzią

Zgodnie z definicją z Ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo Wodne przez pojęcie powódź rozumie się „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”.

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi.

Ryzyko powodziowe natomiast, zgodnie z Art 2 Dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Stopień ryzyka powodziowego warunkuje m.in. gęstość zaludnienia, sposób użytkowania dolin rzecznych i terenów zalewowych, infrastruktura techniczna, komunikacyjna.

Ze względu na obszar dotknięty żywiołem rozróżniamy trzy rodzaje powodzi:

- _ powódzie lokalne (małe) - spowodowane zazwyczaj opadami nawalnymi o dużym natężeniu, obejmujące swym zasięgiem małe zlewnie,
- _ powódzie regionalne (średnie) - dotykające region wodny,
- _ powódzie krajowe (duże) - obejmujące obszar dorzecza, których główną przyczyną są długotrwałe deszcze na dużych obszarach.

Ze względu na proces powstawania i wezbrania powódzie w Polsce możemy podzielić na następujące rodzaje:

- _ opadowe – przyczyną są opady ulewne lub nawalne (o dużym natężeniu) oraz rozlewne (długotrwałe na dużym obszarze zlewni),
- _ roztopowe – przyczyną jest gwałtowne topnienie śniegu,
- _ zimowe – przyczyną jest nasilenie niektórych zjawisk lodowych,

_ sztormowe - przyczyną są silne wiatry i sztormy występujące na zalewach i wybrzeżach.

Podtopienia i powodzie bardzo często powodują katastrofalne skutki, szczególnie odczuwalne przez środowisko i mieszkańców. Zmusza to lokalne władze do działań mających na celu zapobieganiu wezbrań rzecznych na terenach zamieszkałych w przyszłości. Do najważniejszych należy rozbudowa i modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej oraz sporządzanie ocen zagrożenia powodziowego.

Plany Zarządzania Ryzykiem Powodziowym mają na celu powstrzymanie powodzi i ochronę przed powodzią. Zawierają także informacje dotyczące odpowiedniej organizacji w razie wystąpienia powodzi.

Wobec powyższego głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

W ramach Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

_ zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:

– utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,

– wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,

– określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,

– unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;

_ obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

– ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,

– ograniczenie istniejącego zagospodarowania,

– ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;

_ poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

– doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych

i hydrologicznych,

- doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
- doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
- wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
- budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

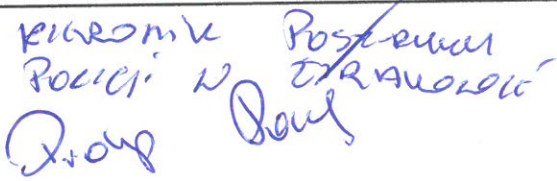
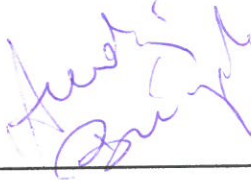
Najniższe wartości średnich stanów wód w Gminie Żyraków zaobserwowano we wrześniu i październiku. W grudniu po opadach następuje niewielki wzrost stanów wody, po którym ma miejsce stałe ich obniżanie, aż do wystąpienia niżówki zimowej. Podobna sytuacja ma miejsce z końcem lipca, kiedy po opadach zachodzi powolne opadanie poziomu wody, aż do osiągnięcia niżówki jesiennej. Związane z tym wezbrania występują regularnie co roku na wiosnę. Największe powodzie zdarzają się w lecie od czerwca do sierpnia. Średni odpływ powierzchniowy kształtuje się na poziomie 4 l/s/km².

Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Żyraków występuje na niewielkim obszarze i dotyczy niemal wyłącznie terenów niezurbanizowanych. Przy bardzo dużej ilości ciągłych opadów (tzw. nawałnicy deszczowej) - występujących na niewielkim obszarze, należy liczyć się z powstaniem niezbyt dużych terenów zalewowych łąk i pól uprawnych w sąsiedztwie Wisłoki i jej dopływów. Zjawisko związane z brakiem możliwości odpływu dużej ilości wód opadowych może spowodować niewielkie podtopienia niektórych dróg, głównie gruntowych. Również w sytuacji nagromadzenia się bardzo dużej ilości śniegu i gwałtownego jego topnienia może dojść do lokalnych podtopień łąk i pól uprawnych.

X. Sygnatariusze programu realizacji działań na rzecz bezpieczeństwa na akwenach Gminy Żyraków

Wójt Gminy Żyraków	 WÓJT mgr inż. Marek Rączka
Przedstawiciel Policji	 Kierownik Postępująca Policji N. DRAWKOWICZ D+049 Dowl
Prezes WOPR RP	 Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Rzeczypospolitej Polskiej 00-052 Warszawa, ul. Mazowiecka 11/49 NIP:5871617597 REGON:220263806 KRS:0000071925